

grus-, torv- eller lertäkt, får avsätta en viss del till s. k. återställningskonto, utformat i enlighet med de principer som framförts i motionen.

Stockholm den 23 januari 1969

Karl Pettersson (m)

N. Yngve Nilsson (m)

Nr 214

Av herr Stefanson m. fl., *angående rätt till avdrag vid beskattningen för forskningskostnader.*

(Lika lydande med motion nr 226 i Andra kammaren)

I. Bakgrund och motivering

Den naturvetenskapliga och tekniska forskningens roll i samhällsutvecklingen har alltmer uppmärksamrats under senare tid. Därvid har man starkare än förr betonat statsmakternas ansvar för den forskning som bedrivs i landet. Ett uttryck för detta har varit inrättandet av styrelsen för teknisk utveckling. Från vårt håll anfördes i de likalydande motionerna I: 858 och II: 1115 vid 1968 års riksdag de motiv och uppgifter för den statliga forskningspolitiken som vi ansåg mest väsentliga.

De motiv för en aktivare statlig forskningspolitik som vi anförde var i första hand följande:

1. Statsmakterna har ett ansvar för att understödja forskning och utveckling därför att den tekniska utvecklingen har en avgörande betydelse för den ekonomiska framstegstakten.

2. Statsmakterna har intresse av att det utvecklas nya teknologier på områden som svarar mot offentliga behov.

De medel och metoder för det statliga stödet till forsknings- och utvecklingsarbete som från vårt håll underströks var:

1. Forskningsinsatser via statliga institutioner, t. ex. universitet och högskolor, vissa verk och forskningsstationer av olika slag.

2. Statliga forskningsbeställningar.

3. Möjlighet för industrin att lämna forskningsuppdrag till universitet och högskolor etc.

4. Statsmakternas ansvar för att organisera en förmedlings- och informationsverksamhet på forsknings- och utvecklingsområdet.

5. Direkt finansiellt stöd till utveckling och exploatering av innovationer.

6. Generellt stöd till forsknings- och utvecklingsarbete genom t. ex. åtgärder vid beskattningen.

Punkterna 1—5 ovan ger exempel på mycket väsentliga selektiva åtgärder för att främja den tekniska och naturvetenskapliga forskningen. Det är uppenbart att man i ett land som vårt med dess begränsade resurser inte kan räkna med att kunna bedriva forskning av toppklass på alla områden. Statsmakterna måste ta på sig ansvaret för en viss bedömning av vilka sektorer forskningsstödet bör koncentreras på för att ge bästa effekt. Detta är redan en huvudlinje i den statliga forskningspolitiken.

Det är emellertid också uppenbart att den tekniska utvecklingen inte helt låter sig förutses. Det är omöjligt för statsmakterna att i förväg säkert avgöra vilka sektorer som bör stödjas och vilka sektorer som i konsekvens därmed inte bör stödjas. Olika forskningsgrenars utsikter i vårt land beror ju i så stor utsträckning på de människor som kan komma att verka inom respektive områden, deras begåvning, idéer och arbetsmöjligheter.

Den nödtvungna prioriteringen av vissa forskningsområden kräver som komplement att vi i vårt land skapar ett generellt gynnsamt forskningsklimat, så att man inte riskerar att eljest livskraftiga innovationer förkvävs därför att de kommer fram i företag eller forskningsinstitutioner, vilkas verksamhet av någon anledning inte prioriteras av samhället.

Beskattningen är tillsammans med utbildningen det bästa generellt verkande instrumentet för att skapa ett gynnsamt forskningsklimat. Det är därför anmärkningsvärt att de svenska reglerna för avdrag vid beskattningen för gåvor och bidrag till vetenskaplig forskning är mera restriktiva än de flesta andra industriländers.

II. Gällande rätt

Något uttryckligt stadgande om rätt till avdrag för försöks- och forskningskostnader finns inte i gällande skatteförfattningar. I praxis medges dock avdrag för bidrag till vetenskaplig forskning under förutsättning att bidraget kan anses som en omkostnad för intäkternas förvärvande och behållande. Hittills har praxis varit ganska restriktivt, och avdrag har för det mesta endast medgivits för målforskning av betydelse för bidragsgivarens intäktsförvärv. En förutsättning för rätten till avdrag, i vad avser forskning som bedrivs utanför vederbörande företag, är att mottagaren driver sådan verksamhet att kostnaderna därför hade varit avdragsgilla för bidragsgivaren om han själv utövat verksamheten. Mottagarens verksamhet får alltså inte vara av alltför allmän karaktär.

III. Frågans tidigare behandling

År 1959 väcktes i andra kammaren en motion av herr Kollberg (fp), vari yrkades att bidrag till vetenskaplig verksamhet skulle betraktas som avdragsgill omkostnad i förvärvskälla, om verksamheten inte uppenbarligen saknade betydelse för förvärvande och bibehållande av den skattskyldiges intäkter. Med anledning av motionen begärde riksdagen år 1959 utredning av frågan om rätt för avdrag för bidrag till forskningsverksamhet, och bevill-

ningsutskottet har i utlåtande, som godkänts av riksdagen, påmint om behovet av en sådan utredning. Någon sådan kom aldrig till stånd. Företagsskatteutredningen, som enligt uppgift skulle utreda denna fråga, avslutade sitt arbete år 1968 utan att förslag i detta ärende hade framlagts. I sitt svar på en enkel fråga från vårt håll hösten 1968 meddelade finansministern att han skulle tillkalla en sakkunnig för att överse frågan om avdrag vid beskattning för forskningsverksamhet. Särskilda direktiv har enligt riksdagsberättelsen 1969 ej meddelats.

Forskningskostnaders behandling i skattehänseende inrymmer principiella ställningstaganden och är så viktig att särskilda direktiv för utredningsmannen bör utfärdas. Dessa direktiv bör innehålla ett uppdrag för utredningsmannen att särskilt inrikta sig på att konstruera ett system som medger vidgad avdragsrätt för forskningskostnader.

Det bör också vara möjligt att uppställa en tidsplan för ärendets vidare behandling.

Med hänvisning till det anförda hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa

1. att direktiv utfärdas, med innebörd att frågan om vidgad avdragsrätt för forskningskostnader samt frågan om rätt till skattefri avsättning till forskningsfonder skall ägnas särskild uppmärksamhet vid den översyn av denna fråga som nu pågår genom särskild utredningsman,

2. att utredningen slutför sitt uppdrag i sådan tid att proposition med förslag till generösare regler för avdrag vid beskattningen för forskningskostnader kan föreläggas 1970 års vårriksdag.

Stockholm den 23 januari 1969

Stig Stefanson (fp)

Eskil Tistad (fp)

Birger Lundström (fp)

Nr 215

Av herr Stefanson m. fl., om viss premiering vid beskattningen av personligt sparande.

(Lika lydande med motion nr 232 i Andra kammaren)

Stockholm den 22 januari 1969

Stig Stefanson (fp)

Eskil Tistad (fp)

Birger Lundström (fp)